

Sygn. akt : II AKa 410/04

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2004 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Elżbieta Mieszczńska (spr)
	SSA Marek Michniewski SSO del. Waldemar Szmidt
Protokolant	Sylwia Radzikowska

przy udziale Prokuratora Prok. Apel. Wandy Barańskiej

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2004 r. sprawy

wnioskodawczyni **M. G.** (G.)

- o odszkodowanie i zadośćuczynienie -

na skutek apelacji pełnomocnika wnioskodawczyni

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 13 września 2004 r. sygn. akt. XVI1 Ko 30/03

- zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, iż dodatkowo zasądza od Skarbu Państwa na rzecz M. G. kwotę 4000 (czterech tysięcy) złotych tytułem odszkodowania,
- zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. K.#Kozik – Kancelaria Adwokacka w K. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu wnioskodawczyni M. G. w postępowaniu odwoławczym,
- kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

II AKa 410/04

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 września 2004r. **Sąd Okręgowy w Gliwicach** zasądził od Skarbu Państwa na rzecz **M. G.** kwotę 13.370 złotych tytułem odszkodowania za poniesioną szkodę wynikłą z wykonania kary więzienia wobec jej ojca P. P., orzeczonej wyrokiem Sądu Wojewódzkiego dla m. (...)W.z dnia 10 października 1951r. sygn. IV-3-K-216/51-T-1, który to wyrok został uchylony wyrokiem Sądu Najwyższego w Warszawie z dnia 14 czerwca 2002r. sygn. II KKN 444/2000 z jednoczesnym uniewinnieniem P. P. od zarzutów popełnienia przestępstw z art. 3 i art. 5 ust.

2 dekretu z dnia 22.01.1946r. o odpowiedzialności za klęskę wrześniową i faszycyzację życia państwowego i umorzenie postępowania z mocy art. 17 pkt 5 kpk w zakresie przestępstwa określonego w art. 5 ust. 1 wyżej cytowanego dekretu.

W pozostałej części wniosok M. G. w przedmiocie odszkodowania, jak również wniosek w przedmiocie zadośćuczynienia Sąd Okręgowy w Katowicach zaskarżonym wyrokiem oddalił.

Powyższy wyrok zaskarżył **pełnomocnik wnioskodawczyni**.

W apelacji zarzucił on błąd w ustaleniach faktycznych, mający istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegający na przyjęciu, iż wnioskodawczyni nie podjęłaby dalszej nauki, zapłaciła obrońcy tylko kwotę 200 zł, była zobowiązana do alimentacji matki, a koszty jej utrzymania w trakcie nauki w liceum wynosiły 600 zł miesięcznie.

Apelujący zarzucił nadto obrazę przepisów postępowania, a to art. 7 kpk i art. 410 kpk poprzez nieuwzględnienie całości zeznań wnioskodawczyni i dokonanie dowolnej oceny dowodów, co miało istotny wpływ na treść wyroku.

W konkluzji apelacji jej autor wniósł bądź o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawczyni kwoty 2.800 zł tytułem zwrotu kosztów poniesionych na rzecz adwokata ojca, kwoty 10.830 zł tytułem zwrotu kosztów utrzymania matki, kwotę 53.000 zł tytułem utraconego przez wnioskodawczynię utrzymania należnego od ojca;
- uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Ponadto pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, wobec nie pokrycia ich przez wnioskodawczynię.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika wnioskodawczyni zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Nie jest zasadną apelacja w części domagającej się odszkodowania z tytułu łozenia przez wnioskodawczynię na utrzymanie jej matki po śmierci ojca P. P., jak i w części domagającej się podwyższenia kwoty odszkodowania z tytułu wypłacanych przez M. G. wynagrodzeń obrońcy ojca. Żądania te bowiem nie znajdują umocowania

w przepisie art. 556 § 1 kpk. Stosownie bowiem do tego przepisu uprawnienia odszkodowawcze po śmierci osoby uprawnionej z mocy art. 552 § 1 kpk /w niniejszej sprawie ojca wnioskodawczyni P. P./ przysługują jedynie tym osobom, które utraciły

w wyniku niesłusznego wykonania wobec zmarłego kary, należne im od uprawnionego

z mocy ustawy utrzymanie. Treść tego przepisu wyraźnie zatem wskazuje, iż uprawnienia tych osób są ograniczone tylko do żądania odszkodowania z tytułu utraconego utrzymania

i stąd nie są prostym wejściem we wszystkie prawa zmarłego, a zatem osobom wskazanym

w art. 556 § 1 kpk nie przysługuje prawo ani do zadośćuczynienia, ani też do żądania wyrównania wszelkich doznanych strat materialnych, a ich uprawnienia są zawężone do utraconych kosztów utrzymania należnych im od uprawnionego do odszkodowania z mocy art. 552 § 1 kpk, a zmarłego przed wytoczeniem postępowania roszczeniowego.

Nie zasadną jest również apelacja w części domagającej się odszkodowania z tytułu kosztów utrzymania utraconego przez wnioskodawczynię a należnego jej od ojca w okresie studiów, które by niewątpliwie podjęła gdyby jej ojca nie aresztowano, a następnie skazano na bezwzględną karę pozbawienia wolności.

Wprawdzie wnioskodawczyni zeznała, że nie podjęła studiów „bo nie miała pieniędzy

z powodu aresztowania ojca”, ale chciała studiować ekonomię, to podzielić należy stanowisko Sądu Okręgowego, że te twierdzenia wnioskodawczyni są gołosłowne i niczym nie poparte

i że kontynuowanie nauki na studiach należy traktować jako zdarzenie przyszłe i niepewne,

a zatem jako takie nie zasługujące na uwzględnienie, mimo iż dalsze wywody sądu I instancji, że jako córka więźnia politycznego wnioskodawczyni miała znikome szanse w roku 1950 dostania się na studia, nie są przekonujące i w tym zakresie Sąd Apelacyjny ich nie podziela, zwłaszcza że załączając do apelacji indeks wystawiony dla wnioskodawczyni przez Szkołę Główną Służby Zagranicznej w W., pełnomocnik dowiódł nieadekwatności powyższej argumentacji.

Jednakże ten właśnie dowód, zdaniem Sądu Apelacyjnego, stanowi dodatkowy argument świadczący o tym, że twierdzenia wnioskodawczyni, iż kontynuowałaby ona naukę gdyby jej ojciec nie został skazany, są gołosłowne, a sama nauka na studiach wyższych zdarzeniem rzeczywiście niepewnym. Zwrócić wszak trzeba uwagę, że wnioskodawczyni mimo możliwości kontynuowania nauki na studiach w systemie eksternistycznym, studiów tych nie podjęła /w indeksie brak zapisów o przystąpieniu do konsultacji bądź egzaminów/. W tym okresie wnioskodawczyni pracowała, a zatem niewiarygodne jest jej twierdzenie, że nie studiowała bo nie miała pieniędzy. Mieszkała wówczas i pracowała w niedalekiej odległości od W., gdzie mieściła się Szkoła Główna Służby Zagranicznej, zatem i ta okoliczność świadczy o możliwościach kontynuowania nauki. Wreszcie należy zwrócić uwagę i na to, że

w tamtym okresie czasu kontynuowanie nauki na studiach było bezpłatne i że z systemów eksternistycznych, wieczorowych i zaocznych korzystało bardzo dużo młodych ludzi, którym okres okupacji uniemożliwił kształcenie się.

Te wszystkie okoliczności muszą prowadzić do wniosku, że wnioskodawczyni, wbrew temu co obecnie deklaruje, w istocie nie miała woli kontynuowania nauki w tamtym okresie jej życia.

Natomiast Sąd Apelacyjny uznał, że zasadna jest apelacja w części domagającej się zasądzenia wyższego odszkodowania z tytułu utraty utrzymania w okresie, gdy wnioskodawczyni była uczennicą szkoły średniej, to jest od czasu aresztowania jej ojca /11 grudnia 1948r./ do podjęcia przez nią pracy /1.08.1950r./ po ukończeniu szkoły średniej

i zdaniu egzaminu maturalnego.

Sąd Okręgowy przyjął należne jej odszkodowanie za ten okres w wysokości 600 zł

w stosunku miesięcznym. Zdaniem Sądu Apelacyjnego jest to kwota zbyt niska

w odniesieniu do rzeczywistych kosztów utrzymania ucznia w szkole, znajdującej się poza miejscem jego stałego zamieszkania, gdy muszą być poniesione nie tylko koszty wyżywienia, podręczników szkolnych ale i zakwaterowania.

Mając na uwadze wszystkie te koszty w relacjach cen obecnych, Sąd Apelacyjny uznał, iż odszkodowanie z tytułu utraconego przez wnioskodawczynię utrzymania należnego jej od ojca kształtować się winno na poziomie 800 złotych w stosunku miesięcznym, przy uwzględnieniu zasady, że odszkodowanie to winno być adekwatne do rzeczywistych utraconych należności, ale także przy uwzględnieniu faktu, że utrzymanie dziecka jest obowiązkiem obojga rodziców.

Z powyższych zatem względów zmieniając częściowo wysokość należnego odszkodowania, w pozostałej części Sąd Apelacyjny zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

AS/